

ΑΡΘΡΟ 4

ΟΡΘΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΖΩΤΟΥΧΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

1. Με στόχο την ορθολογική εφαρμογή των αζωτούχων λιπασμάτων, οι παραγωγοί πρέπει να εφαρμόζουν ανά καλλιέργεια και τύπο εδάφους τις βέλτιστες ποσότητες και τύπους, για την κάλυψη των αναγκών θρέψης των φυτών, αλλά και την αποφυγή της επιβάρυνσης των νερών με νιτρικά ιόντα.
2. Η εφαρμογή των αζωτούχων λιπασμάτων, πρέπει να γίνεται κατά τρόπο ελεγχόμενο, ούτως ώστε οι συνολικά προστιθέμενες μονάδες αζώτου να μην υπερβαίνουν τις απαιτήσεις των καλλιεργειών.
3. Για τον υπολογισμό της αναγκαίας προστιθέμενης ποσότητας αζώτου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:
  - α. το είδος της καλλιέργειας και οι ανάγκες της σε άζωτο ανάλογα με το βλαστικό στάδιο ανάπτυξης.
  - β. οι ιδιότητες του εδάφους (μηχανική σύσταση: ελαφρύ – μέσης σύστασης - βαρύ, την κλίση, την διηθητικότητα κ.ά.)
  - γ. τα δεδομένα ανάλυσης του εδάφους, ώστε να προκύπτει το άζωτο που περιέχεται σε αυτό.
  - δ. η μέθοδος και το ιστορικό λίπανσης του αγροτεμαχίου με αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά απόβλητα.
  - ε. η ποσότητα και η ποιότητα του νερού άρδευσης
  - στ. η μέθοδος άρδευσης.
  - ζ. οι κλιματικές συνθήκες και ιδιαίτερα το ύψος και η συχνότητα των βροχοπτώσεων.
4. Οι παραγωγοί των οποίων οι εκμεταλλεύσεις βρίσκονται εντός των ευπρόσβλητων ζωνών, πρέπει κατά τη λίπανση των καλλιεργειών, να μεριμνούν ώστε το άθροισμα α) του αζώτου των αζωτούχων λιπασμάτων και β) του διαθέσιμου στα φυτά αζώτου από τα κτηνοτροφικά απόβλητα κατά την καλλιεργητική περίοδο εφαρμογής τους, να μην υπερβαίνει τον καθοριζόμενο από το Πρόγραμμα Δράσης μέγιστο αριθμό μονάδων αζώτου (ποσότητα προστιθέμενου αζώτου ανά μονάδα επιφάνειας) ανάλογα με το είδος της καλλιέργειας και τον τύπο εδάφους. Για τις εκμεταλλεύσεις εκτός των ευπρόσβλητων ζωνών, δίνονται ενδεικτικά ανώτατα όρια λίπανσης με άζωτο για τις κυριότερες δενδρώδεις και ετήσιες καλλιέργειες στο Παράρτημα Χ.
5. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται αυξημένες ποσότητες αζωτούχων

λιπασμάτων «για σιγουριά». Το πλεονάζον άζωτο όχι μόνο δεν αυξάνει την παραγωγή, αλλά αντιθέτως προκαλεί οικονομικές και περιβαλλοντικές ζημιές.

6. Οι παραγωγοί πρέπει να εφαρμόζουν τα αζωτούχα λιπάσματα σε δόσεις ανάλογα με τις απαιτήσεις των φυτών ανά βλαστικό στάδιο ανάπτυξης. Το άζωτο υποβοηθά κυρίως τη βλαστική ανάπτυξη των φυτών, και όχι τόσο την αναπαραγωγική φάση (ανθοφορία, καρποφορία). Ειδικότερα, συνιστάται να εφαρμόζονται τουλάχιστον 2 δόσεις στις δένδρωδεις και 3 στις ετήσιες καλλιέργειες, ή, σε περιπτώσεις αβαθών, αμμωδών και επικλινών εδαφών, ακόμα μεγαλύτερος αριθμός δόσεων.

7. Για τη βασική λίπανση των εαρινών και φθινοπωρινών καλλιεργειών, ιδιαίτερα, δεν πρέπει να χρησιμοποιείται περισσότερο άζωτο από αυτό που εκείνη την περίοδο χρειάζεται η καλλιέργεια, καθώς αυτή βρίσκεται στο αρχικό στάδιο βλαστικής ανάπτυξης. Επιπλέον στις φθινοπωρινές σπορές πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο κίνδυνος απώλειας μέρους του προστιθέμενου αζώτου μέσω διήθησης ή επιφανειακής απορροής λόγω των συχνών εποχιακών βροχοπτώσεων.

Εφόσον είναι απαραίτητη, η βασική λίπανση συνιστάται να γίνεται με χρήση λιπασμάτων που περιέχουν άζωτο σε αμμωνιακή μορφή ή λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης αζώτου. Τα νιτρικά λιπάσματα είναι καταλληλότερα για επιφανειακή λίπανση κατά την περίοδο στην οποία παρατηρείται η αιχμή των αναγκών των φυτών σε άζωτο, επειδή συγκριτικά το αποδίδουν γρηγορότερα, χωρίς παράλληλα να υπάρχει ο κίνδυνος των απωλειών που παρατηρούνται στα αρχικά στάδια ανάπτυξης.

8. Οι παραγωγοί, πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε η εφαρμογή των αζωτούχων λιπασμάτων στον αγρό να είναι όσο το δυνατόν πιο ομοιόμορφη, δηλαδή να διασφαλίζεται η διάθεση ίσης ποσότητας ανά φυτό ή τετραγωνικό μέτρο καλλιεργήσιμης γης. Συστήνεται η εφαρμογή να γίνεται με χρήση λιπασματοδιανομών που μπορεί να είναι:

- κοκκοδιανομείς για τα στερεά που διανέμουν το λίπασμα σε όλη την επιφάνεια ή κατά γραμμές
- λιπασματοδιανομείς για τα υγρά, εφοδιασμένοι με ειδικούς εκτοξευτήρες ή για την αμμωνία ειδικούς εγχυτήρες που διεισδύουν σε βάθος 12-15 εκατοστών εντός του εδάφους.

9. Ο εξοπλισμός λίπανσης για την εφαρμογή είτε υγρών είτε στερεών σκευασμάτων, πρέπει πάντα να βρίσκεται σε καλή λειτουργική κατάσταση και να είναι ρυθμισμένος προσεκτικά, με βάση τις οδηγίες του κατασκευαστή, ώστε να εφαρμόζονται με ακρίβεια οι αναγκαίες ποσότητες.

10. Κατά την εφαρμογή των αζωτούχων λιπασμάτων οι παραγωγοί πρέπει

να τηρούν με ιδιαίτερη προσοχή τους κανόνες που αναγράφονται στη συσκευασία των λιπασμάτων ή γενικότερα τις οδηγίες που παρέχονται από την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία και τις αρμόδιες υπηρεσίες.

11. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται για την αποφυγή εφαρμογής των αζωτούχων λιπασμάτων υπό δυσμενείς μετεωρολογικές συνθήκες, κατά τη διάρκεια των οποίων ο κίνδυνος απωλειών είναι μεγάλος.

Ειδικότερα, οι παραγωγοί απαγορεύεται να προβαίνουν σε εφαρμογή αζωτούχων λιπασμάτων:

- α. σε παγωμένες ή καλυμμένες με χιόνια επιφάνειες, καθώς και σε εδάφη κορεσμένα με νερό, που δε στραγγίζουν επαρκώς, ή πλημμυρισμένα.
- β. ενώ υπάρχει πρόβλεψη βροχόπτωσης στο αμέσως επόμενο διήμερο.
- γ. όταν πνέει ισχυρός άνεμος.

12. Σχετικά με την περίοδο του έτους κατά την οποία γίνεται η εφαρμογή:

α) Οι παραγωγοί πρέπει να αποφεύγουν να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα στο έδαφος κατά το χρονικό διάστημα από 1^η Δεκεμβρίου μέχρι 31^η Ιανουαρίου, καθότι γενικώς τα φυτά κατά την περίοδο αυτή (με εξαίρεση τις καλλιέργειες . χειμερινών κηπευτικών και ανθοκομικών ειδών και τις καλλιέργειες υπό κάλυψη) έχουν χαμηλούς έως μηδενικούς ρυθμούς ανάπτυξης, με αποτέλεσμα το προστιθέμενο άζωτο, εφόσον δεν μπορεί να αξιοποιηθεί - δεσμευθεί, να ρυπαίνει με το νερό της βροχής τα επιφανειακά και υπόγεια νερά είτε μέσω επιφανειακής απορροής είτε μέσω διήθησης.

β) Όσον αφορά τις ευπρόσβλητες ζώνες, στο Πρόγραμμα Δράσης ορίζεται, για κάθε μία από αυτές, περίοδος απαγόρευσης εφαρμογής των αζωτούχων λιπασμάτων ή και περίοδος μειωμένων εισροών αζώτου.

13. Οι παραγωγοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα:

α. σε απόσταση μικρότερη των 2 μέτρων από όχθες επιφανειακών υδάτινων όγκων (ποτάμια, υδατορέματα, λίμνες, διώρυγες, τάφρους και κανάλια άρδευσης ή στράγγισης) σε περίπτωση έκτασης με κλίση μέχρι 8% και σε απόσταση μικρότερη των 6 μέτρων σε παρόχθιους αγρούς με κλίση άνω του 8%.

β. σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από υδροληψίες υπόγειου νερού (πηγές, πηγάδια και γεωτρήσεις) προοριζόμενου για ανθρώπινη κατανάλωση.

γ. σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από κάθε άλλη υδροληψία υπόγειου νερού (πηγές, πηγάδια και γεωτρήσεις). Οι παραπάνω αποστάσεις ασφαλείας οριοθετούν ζώνες ανάσχεσης, εντός των οποίων συνιστάται να υπάρχει

οποιασδήποτε μορφής φυτική κάλυψη μπορεί να λειτουργεί ως φυσικό φίλτρο απορρύπανσης.

14. Οι παραγωγοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα υγρής μορφής σε επικλινείς εκτάσεις με σημαντική κλίση (άνω του 8%), με εξαίρεση την εφαρμογή μέσω του συστήματος της στάγδην άρδευσης ή με τη μέθοδο της έγχυσης. Στις εκτάσεις αυτές, οι παραγωγοί συστήνεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα στερεής μορφής, σε μικρές ποσότητες, τα οποία πρέπει να ενσωματώνουν στο έδαφος κατά τη στιγμή της εφαρμογής τους ή άμεσα μετά από αυτήν, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για γυμνές από βλάστηση επιφάνειες, οι οποίες προετοιμάζονται για καλλιέργεια.

15. Γενικότερα απαγορεύεται η εφαρμογή των αζωτούχων λιπασμάτων σε ακάλυπτο έδαφος, σε φυτοφράκτες, καθώς και σε γειτονικά κτήματα.